

Vějíř z počátku

20. století

Plesová sezona pomalu končí. V paměti zůstaly zážitky z protančených večerů a zábavy s přáteli. Možná si také vzpomenete na více či méně vhodně vybranou večerní toaletu některé tanečnice, popřípadě na zvolené doplňky. Odhaduji, že vějíř mezi nimi nebyl. Tedy pokud se nejednalo o ples maškarní.

🗨️ PETRA SAUEROVÁ, MUZEUM PODKRKONOŠÍ

Přítom na počátku 20. století byly u nás vějíře běžnou součástí dámské společenské garderoby.

Historie vějíře je stará několik tisíc let. Jeho vznik podnítilo ryze praktické využití při rozdmyčávání ohně, odstraňování plev od zrna, odhánění hmyzu, ochlazování nebo jako ochrana před sluncem. Vějíře znaly všechny starověké kultury. Velmi rozšířené byly na čínském a japonském císařském dvoře, kde symbolizovaly nejen vznešenost vládců, ale plnily i funkci důmyslné zbraně.

Díky objevným cestám mořeplavců se vějíře z východu dostaly do Španělska, odkud se rozšířily do celé Evropy. Skládací vějíř jako novinku si údajně nechala v roce 1578 přivést Kateřina Medicejská a prezentovala ho na francouzském dvoře. Pro vysoké náklady byly vějíře dlouhou dobu záležitostí pouze šlechty. Staly se luxusními před-

měty, kdy na jemném potahu z hedvábí, kůže či papíru byly malovány scény z mytologie, historie nebo z bible. Teprve užitím levnějších materiálů koncem 18. století a především tovární výrobou v 19. století se vějíře rozšířily mezi celou vrstvu obyvatel. Staly se nezbytným doplňkem dámských plesových a společenských oděvů. Navíc způsob, jakým vějíř žena nebo dívka držela, fungoval jako prostředek ke komunikaci. Určitými gesty se vyjadřovaly pocity, přání či konkrétní vzkazy.

Zde prezentovaný vějíř z muzejních sbírek pochází z období secese. Je skládací, vytvořený z dřevěných listů pospojovaných bordovou sametovou stuhou. Na krycí liště je vyrytý monogram SW. Přední strana je zdobená ruční malbou pestrých květů. Jednotlivé plátky reverzní strany jsou hustě popsané tužkou od tanečních partnerů původní majitelky. Jedná se o citáty, verše a upomínky na taneční hodiny, plesy, posvícení nebo silvestrovské zábavy z let 1905 až 1907.

Dovolte mi uvést jeden citát za všechny - Kdo v tanci vytvrá, tomu Pán Bůh nebe dá! ■